

Holstia splendens n. g. et n. sp.

O. Hagström

To cite this article: O. Hagström (1906) *Holstia splendens* n. g. et n. sp., Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 28:1, 90-92, DOI: [10.1080/11035890609445510](https://doi.org/10.1080/11035890609445510)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035890609445510>

Published online: 06 Jan 2010.

Submit your article to this journal [↗](#)

Article views: 5

View related articles [↗](#)

Holstia splendens n. g. et n. sp.

Af

O. HAGSTRÖM.

(Härtill tafl. 3.)

Den växt, om hvilken här är fråga, har af statsgeologen N. O. HOLST sistlidna sommar anträffats i gyttjan vid Toppeladugård, och får jag i afseende på förekomstsättet hänvisa till hans här ofvan i detta häfte tryckta uppsats: »De senglaciala lagren vid Toppeladugård», sid. 55. De rester af växten, som blifvit funna, äro fullt tillräckliga att identifiera den som fossil betraktad. Svårare är att däraf anvisa dess plats i systemet. Den hör till de monokotyla vattenväxterna och synes böra ställas antingen i en familj för sig eller inom familjen Potamogetonaceæ, till hvilken den i alla händelser närmast ansluter sig, såsom nedanför skall visas.

Stjälken är grenig, tunn som ett blad af *Zostera marina* och genomskinlig i synnerhet mot kanterna, 5—8 mm bred, glatt, brunglänsande, vid lederna lätt sönderfallande, internodier omkr. 5 cm långa (se tafl. 3, fig. 1 och 2).

Bladen sitta fästade antingen på stjälkens bredsida eller på dess kant (antagligen i spiralen 1:4), försedda med fri snärpslida, som nästan helt omsluter stjälken. Endast de vid lederna kvarsittande resterna af snärp och blad äro funna. Sannolikt hafva bladen haft ett fjäll-lik utseende, ungefär såsom lågbladen vid grenarnas bas (se fig. 3). Snärp och blad äro genomdragna af fina långsgående nerver.

Blommor och frukt äro icke funna.

Stjälkens anatomi är egenartad genom den ymniga förekomsten och anordningen af bastcellerna, hvilka äro hopade till hvarandra i bandformiga bildningar. Kärldrängarna äro strödda i och mellan dessa sklerenkymband. Stundom synas baststrängar förekomma, i hvilka inga kärld äro till finnandes, stundom uppträda äfven luftrum. Epidermiscellerna äro storrummiga, 3—5 gånger så långa som breda, och deras väggar synas tämligen starkt kutiniserade. Klyföppningar saknas (fig. 5, 6).

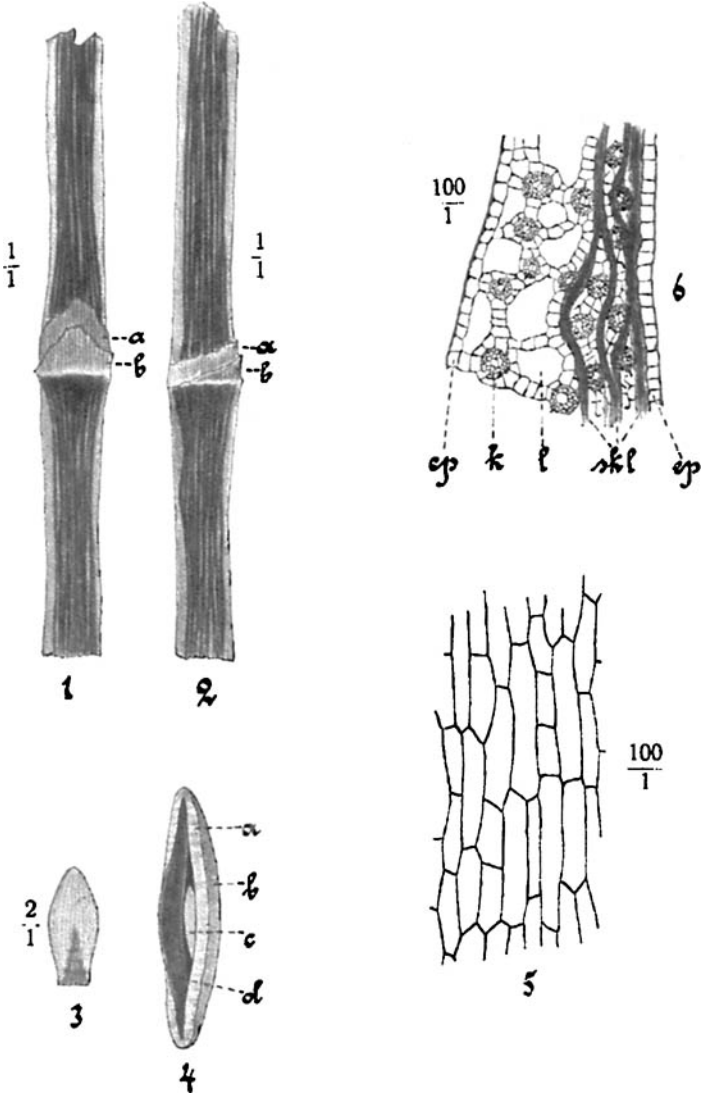
Denna allmänna öfverblick af den anatomiska byggnaden behöfver kompletteras vid uppdragandet af rikligare och om möjligt bättre material, och torde studiet här af i rent botaniskt hänseende blifva af stort intresse.

Stjälken hos denna växt är själf bladartad. Måhända har den fyllt bladens biologiska funktioner. Mer än 2 med hvarandra sammanhängande internodier äro icke funna. I ett bladveck har en vegetativ knopp anträffats, hvarigenom man finner, att grenarna vid basen burit ett par (möjligen flera) lågblad. Genom dessa och de omslidande snärpen och bladbaserna hafva knopparna varit väl skyddade (fig. 4). Enär en myckenhet af stjälkrester blifvit funna, men ingen frukt det oaktadt kunnat ur gyttjan utslasmas, torde växten utslutande på vegetativ väg förökat sig, såsom fallet är med flera nu lefvande vattenväxter (*Potamogeton Robbinsii*, *Stratiotes* m. fl.). Här af liksom af den enkla anatomiska strukturen torde man kunna sluta, att växten är en reliktforn från tidigare geologiska perioder. Till släktet *Potamogeton* ansluter den sig genom de fria snärpslidorna, men skiljer sig därifrån genom sklerenkymets anordning och saknaden af egentlig centralcylinder och endodermis. Veterligen finnes den icke nu lefvande, och som fossil är den hittills uppmärksammas endast i Skånes senglaciala aflagringar. Då den emellertid vid hastigt påseende liknar en *Potamogeton* eller *Sparganium*, är det möjligt, att den flerstädes uppfattats som

något dylikt. I N. HARTZ' Bidrag til Danmarks senglaciale Flora og Fauna, Kjöbenhavn 1902, nämnes den icke. Kommande undersökningar få utreda dess utbredning i Skandinavien och annorstädes.

Förklaring till tafl. 3.

- Fig. 1. Tvenne stjälkinternodier med rester af ett blad, fästadt på bredsidan.
a snärpslida, b blad.
- 2. Tvenne stjälkinternodier med blad, fästadt i stjälkens kant.
a snärpslida, b bladrest.
 - 3. Vegetativ knopp med omslidande lågblad, hvarigenom grenämnet (och dess internod) är synligt.
 - 4. Diagram öfver blad- och knoppställning.
a snärpslida, b blad, c knopp, d stjälk.
 - 5. Stjälkens epidermis (tang. längdsnitt).
 - 6. Parti af tvärsnitt genom en stjälk med utvecklade luftlakuner, taget omedelbart under en nod.
ep epidermis, k kärlsträngar, l luftlakuner, skl sklerenkym (bandformigt sammanhängande).
-

Auto. o. tr. J. Cederquist's Kemigr. Anst. Sthlm.